

Overgangprotocol OPO Ameland Groep 1 tot en met 4

januari 2010

5 januari 2011	informereren MT
26 januari 2011	informereren teams
10 maart 2011	voornemen besluit BC
22 maart 2011	besluitvormend GMR
21 april 2011	vaststelling BC

Inhoudsopgave

Inleiding

Hoofdstuk 1 Uitgangspunten met betrekking tot doorstroming

Hoofdstuk 2 Begripsformulering doorstroming, doublure en versnelling

Hoofdstuk 3 De betrokkenen

Hoofdstuk 4 Schoolplan en schoolgids

Inleiding

Met de start van de basisschool in 1985 was het de bedoeling om leerlingen op basis van de eigen ontwikkeling hun schoolloopbaan te laten volgen. Drempels zouden voorkomen moeten worden: het kind zou steeds op eigen niveau door kunnen werken. Elk kind zou in zijn eigen tempo, op zijn eigen niveau en znodig met eigen doelen de basisschool moeten kunnen doorlopen. Er zou sprake moeten zijn van een continue, ononderbroken ontwikkeling van groep 1 tot en met groep 8.

In deze visie op de inrichting van het onderwijs zou, vanzelfsprekend, niet langer plaats hoeven zijn voor overgaan, versnellen en doubleren. Deze visie bleek echter in ons onderwijssysteem niet haalbaar. Overgaan, doubleren en in een enkel geval versnellen, is in onze school gewoon praktijk. Kinderen werken jaarlijks gezamenlijk met andere leerlingen per vakgebied door een aantal leerstofblokken. Binnen die leerstofblokken wordt gedifferentieerd tussen de verschillende leerlingen naar tempo, naar niveau, naar leertijd, naar wijze van instructie en naar leerstijl. Aan het eind van elk leerstofblok bepalen we binnen onze school of de leerling de basisstof voldoende beheerst. Vervolgens wordt binnen en buiten de groep getracht uitvallende leerlingen de gestelde blokdoelen alsnog te laten behalen. Tegen het einde van het schooljaar wordt de definitieve balans opgemaakt. Op dat moment gaat ons schoolteam na wat de vervolgstap in het nieuwe schooljaar zal zijn. Dat betekent voor de meeste kinderen overgang naar de opvolgende groep, voor een enkele leerling doubleren of versnellen.

Voor de Inspectie voor het Basisonderwijs vormt het doubleren een indicatie voor de kwaliteit van de school. In beginsel behoort de basisschool voor alle leerlingen acht jaar te duren. Sommige leerlingen mogen langer over de basisschool doen, maar de Inspectie verwacht wel van onze school dat we de beslissing hiertoe op weloverwogen gronden nemen.

We gaan op onze school zorgvuldig om met doorstromen, doubleren en versnellen. Daarom hebben we de procedures hieromtrent vastgelegd in dit protocol. Op deze manier is voor alle betrokkenen helder op welke gronden en volgens welke procedure onze school een beslissing neemt over doorstroming naar een volgende groep. De beschreven procedure wordt in beginsel voor alle betreffende leerlingen toegepast. In uitzonderlijke gevallen zal echter door de school kunnen worden afgeweken van de criteria.

E. Rosema
Algemeen directeur OPO Ameland

F. Hartmans
Bovenschools intern begeleider OPO Ameland

Hoofdstuk 1 Uitgangspunten met betrekking tot doorstroming

De meeste kinderen stromen aan het einde van een schooljaar door naar de opvolgende groep. In enkele gevallen is het raadzaam leerlingen een langere periode te gunnen in een groep. Onze school heeft met betrekking tot het doorstromen en doubleren de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- Kinderen kunnen hoogstens éénmaal doubleren of versnellen in onze school.
- Doubleren komt in beginsel alleen voor in groep 1 t/m 4.
- Kinderen die over de gehele linie erg zwak zijn (V-scores), leerlingen met een lage intelligentie (gemiddeld I.Q. lager dan 75) en dyslectische leerlingen doubleren in beginsel niet op onze school. Ook bij andere leerlingen met een gediagnosticeerde leer- en/of ontwikkelingsstoornis zijn we terughoudend. Ze worden verder geholpen met een individuele leerweg.
- Het verlengen van de groep is met name bedoeld voor leerlingen die wat betreft de resultaten op hun tenen lopen, terwijl wel voldoende capaciteiten aanwezig (b)lijken.
- Voor kinderen die regelmatig ziek zijn (geweest) of zich door problemen thuis en/of op school minder hebben ontwikkeld dan op grond van hun capaciteiten verwacht mag worden, lijkt een doublure een goede oplossing.
- Om de wenselijkheid van een doublure vast te stellen maken we gebruik van de resultaten vanuit:
 - ons leerlingvolgsysteem (inzichtelijk rekenen, spelling, technisch en begrijpend lezen en taal);
 - de resultaten op de methodegebonden toetsen (hoofd)rekenen, begrijpend lezen, taal, spelling en technisch lezen;
 - onze observaties wat betreft de sociaal-emotionele ontwikkeling en de werkhouding.
- Bij de beslissing rond de overgang van groep 1 naar 2 en van groep 2 naar 3 staat de ontwikkeling m.b.t. beginnende gecijferdheid, beginnende geletterdheid, de werkhouding en de sociaal-emotionele ontwikkeling centraal. Bij de overgang van groep 3 naar groep 4 zijn de technisch leesresultaten van groot belang.
- Om de wenselijkheid van een doublure te kunnen vaststellen, spelen de volgende aspecten een belangrijke rol:
 - a. Het advies van de groepsleerkracht(en);
 - b. De omvang van de tot nu toe uitgevoerde extra hulp en de resultaten hiervan;
 - c. Al aanwezige onderzoeksresultaten en andere rapportages;
 - d. De situatie van de groep waarin het kind eventueel instroomt.
- Een extra leerjaar moet iets opbrengen, het moet een doel hebben. Vandaar dat we bij een doublure een langlopend handelingsplan opstellen met een looptijd van 5 maanden, tussentijdse evaluatie na 2 ½ maand. In het plan wordt de beginsituatie beschreven, doelen geformuleerd, de leerstof, organisatie en werkwijze/materialen opgenomen en de wijze waarop de doelen worden geëvalueerd.
- Met betrekking tot het aanbieden van een extra leerjaar wordt altijd zorgvuldig overlegd met ouders. In februari/maart (eventueel eerder) wordt met ouders de gedachte aan een doublure besproken. Daarbij worden de overwegingen genoemd, alsmede de procedure. Eventueel wordt op dat moment nog (naast eerdere pogingen) een extra inzet gepleegd door middel van een handelingsplan (m.n. in groep 2). Eventueel is er ook tussentijds nog overleg. Begin juni wordt definitief besloten over doorstroming of doublure en wordt in overleg met ouders een eigen leerlijn of handelingsplan afgesproken: zowel in geval van doorstroom als bij een doublure. Na 3 maanden (oktober/ november) volgt er een evaluatiegesprek met leerkrachten, leerling en ouders

en de intern begeleider. Van alle gesprekken wordt verslag gemaakt en dit wordt ondertekend door ouders.

- In bijzondere gevallen wordt beredeneerd afgeweken van dit overgangsprotocol. Het besluit hiertoe wordt genomen door de schoolleiding.
- Versnellen vanaf groep 3:
Het overslaan van een groep of het doorlopen van twee groepen in één schooljaar zijn vormen van versnelling die steeds frequenter worden toegepast in het Nederlands basisonderwijs. Te vaak echter is 'gebrek aan andere mogelijkheden' de voornaamste, en soms zelfs enige, reden om over te gaan tot een van deze maatregelen. Veel onderwijsgeevenden en ouders maken zich dan ook zorgen over het (uiteindelijke) effect van deze vormen van versnelling. Zij maken zich zorgen over de cognitieve ontwikkeling, maar veel meer nog over de sociaal-emotionele ontwikkeling van de versnelde leerling.
Onderwijsaanpassingen, zoals 'compacten en verrijken', samenwerkend leren of het versnellen binnen één vak, zijn voor veel (hoog)begaafde en/of zeer goed presterende leerlingen goede oplossingen. Behalve dat niet iedere basisschool deze aanpassingen kan bieden, zijn er echter ook kinderen waarbij een dergelijke maatregel onvoldoende is voor een optimale ontwikkeling. Deze leerlingen zijn er het meest bij gebaat om, naast de hierboven genoemde aanpassingen, óók te versnellen naar een volgende groep.
Omdat het hier gaat om een ingrijpende maatregel, is het van belang dat deze op gefundeerde wijze genomen wordt, niet in de laatste plaats om de zorg bij ouders en onderwijsgeevenden weg te nemen.
Uit internationaal onderzoek is gebleken dat het versnellen naar een volgende groep een effectieve interventie kan zijn in het onderwijs aan (hoog)begaafde en/of zeer goed presterende leerlingen. Dat betekent nog niet dat deze interventie geschikt is voor *iedere* leerling met hoge intellectuele capaciteiten.
In een, nog op te stellen, Protocol Meerbegaafden zal worden aangegeven welke stappen achtereenvolgens gezet moeten worden om leerlingen, die op een of meer ontwikkelingsgebieden meer dan gemiddeld begaafd zijn, optimaal te begeleiden binnen onze school. Daarin zullen ook de criteria beschreven worden voor versnelling na groep 3.

Hoofdstuk 2 Begripsformulering doorstroming, doublure en versnelling

Doorstroming: de overgang op het eind van een schooljaar naar de volgende jaarklas of bouw op basis van leeftijd binnen het leerstofjaarklassensysteem.

Doublure: na een schooljaar het opnieuw doorlopen van de jaarklas binnen het leerstofjaarklassensysteem, waarbij in meerdere of mindere mate de leerstof wordt overgedaan. Als synoniemen worden de termen verlengen en zittenblijven gebruikt.

Versnelling: Het versneld doorlopen van een jaarklas binnen het leerstofjaarklassensysteem.

Hoofdstuk 3 De betrokkenen

- *Groepsleerkracht(en)*:

De leerkracht maakt met betrekking tot zijn/haar advies zoveel mogelijk gebruik van diverse feitelijke gegevens, bijvoorbeeld genormeerde toetsen en observaties. Het vakkundige oordeel van de leerkracht speelt een belangrijke rol bij de beslissing tot doorstroming of doublure. De groepsleerkracht laat zich adviseren door de interne begeleider en/of remedial teacher.

- *Externe deskundigen*:

Gegevens over de onderwijsbehoeften van kinderen vanuit een onderzoeks- en begeleidingstraject WSNS worden in de afweging meegenomen.

- *Directie:*

Na uitgebreid overleg, gehoord hebbende de teamvergadering, neemt de directie een definitief besluit op grond van de gegevens en rekening houdend met het individuele belang van het kind en de belangen van de school en de schoolorganisatie. De directie is eindverantwoordelijk voor het uitvoeren van een zorgvuldige procedure.

- *Interne begeleider*

De interne begeleider is binnen de school de deskundige met betrekking tot de leerlingenzorg. De interne begeleider kan eventueel deelnemen aan de gesprekken met ouders en kind.

- *Ouders:*

De directie van de school neemt de beslissing over doublure, doorstroming of versnelling. Voorafgaand aan deze beslissing worden de ouders middels gesprekken betrokken bij het traject.

Hoofdstuk 4 Schoolplan en schoolgids

Dit overgangprotocol vormt een bijlage bij ons schoolplan.

In de schoolgids wordt melding gemaakt van de aanwezigheid van dit protocol en de bedoelingen er van. Bovendien wordt in deze gids aangegeven dat in sommige gevallen beredeneerd afgeweken kan worden van het overgangprotocol.

De beslissing tot afwijking van het protocol wordt genomen door de schoolleiding.

*Een uitgebreid protocol (met doorstroomcriteria) is op school aanwezig.

